

2 Coop çalışanlarının talepleri işimize daha fazla saygı

3 Aile içi şiddet Aude Spang ile röportaj

4 Depremde fırsatçı patronlar işçi haklarına baskı

Nr. 2 | Mart 2023 | türkçe

«Work» Gazetesinin eki olarak yayınlanır | Redaksiyon T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

2024: Yeni AHV Yasası yürürlüğe giriyor

Emekli maaşınıza yönelik gelişmeler

Daha iyi bir yaşam için 13. Emekli Maaşı girişimi 2023 yılında oylamaya sunulacaktır

Yeni AHV yasası 2024 yılında yürürlüğe girecek. Seçmenlerin çoğunluğu tarafından kabul edilen emeklilik yaşının kadın ve erkekler için eşitlenmesi nedeniyle kadınlar 1 yıl daha fazla çalışacaklar. Ayrıca Mesleki Emeklilik Fonu Yasası (pansiyon kasa, BVG/LPP) nın değişikliğide parlamentoda görüşülüyor. Pansiyon Kasa'da daha fazla kesinti yapılması planlanıyor. Sendikaların 13. AHV emeklilik maaşı girişimi, emeklilik kayıplarını telafi etmek için giderek daha da önemli hale geliyor.

Martin Jakob, Work gazetesi, 20 Ocak 2023 (uyarlandı)

Emeklilik Yasasındaki temel değişiklik kimlere ne getirecek?

1960 doğumlu kadınların emeklilik yaşı: Sizin için emeklilik yaşı 64. Bu yaştan sonra çalışmak istiyorsanız, 1 Ocak 2024'ten itibaren daha esnek emeklilik maaşı alma seçeneklerinden yararlanabilirsiniz (aşağıdaki tabloya bakınız).

1961 ile 1964 yılları arasında doğan kadınlar için ek ödeme: Emeklilik yaşı sizin için kademeli olarak yükseltilir ve ömür boyu emekli maaşınıza ek ödeme yapılır. Ek ödemenin miktarı çalışma hayatınız boyunca elde ettiğiniz ortalama gelire bağlıdır (tabloya bakınız). Ek ödeme, alacağınız tamamlayıcı yardımın azalmasına neden olmaz. Ek ödeme azami emekli maaşı alınsa bile ödenir.

Doğum yılı Emeklilik yaşı Ek ödeme Frank olarak

Doğum yılı	Emeklilik yaşı	Ek ödeme Frank olarak		
		I	II	III
1961	64¼	40.-	25.-	12.50
1962	64½	80.-	50.-	25.-
1963	64¾	120.-	75.-	37.50
1964	65	160.-	100.-	50.-

* Aylık ek ödeme ortalama geliri I = maksimum. 58 800.- Fr, II = 58 800.- Fr, 73 500.- Franka kadar, III = 73 500.- Fr üzerind

1965-1969 doğumlu kadınlara ek ödeme: Emeklilik yaşı 65'tir ve ömür boyu emekli maaşına ek ödeme yapılır.

Doğum yılı Emeklilik yaşı Ek ödeme Frank olarak

Doğum yılı	Emeklilik yaşı	Ek ödeme Frank olarak		
		I	II	III
1965	65	160.-	100.-	50.-
1966	65	130.-	81.-	41.-
1967	65	101.-	63.-	32.-
1968	65	70.-	44.-	22.-
1969	65	40.-	25.-	13.-

* Aylık ek ödeme, ortalama gelir I = maksimum. 58 800.- Fr, II = 58 800.- Fr, 73 500.- Fr a kadar, III = 73 500.- Fr

1961 ile 1969 yılları arasında doğan kadınlar için erken emeklilik: Bu yaş grubundaki kadınlar 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren emeklilik maaşlarını üç yıl önceden alabilirler. Ancak bu, normal emeklilik için ödenecek olan ek ödemelerden vazgeçecekleri anlamına gelir!

Kadınlar ve 1961 ve daha genç doğumlu erkekler için esnek emeklilik maaşı: Kadınlar ve erkekler yaşlılık maaşlarını 63 yaşından 70 yaşına kadar alabilirler. Yeni olan, isteyenler için başlangıçta sadece yüzde 20 ile 80 arasında kısmi bir emekli maaşı seçmek ve bunu bir veya iki adımda maksimuma çıkarmak mümkün.

Emekli aylığının başlangıcının hangi ayda olacağı tam olarak belirlenebilir - Geçmişte erken emeklilik

sadece bir ya da iki tam yıl için mümkündür. Tam emeklilik veya kısmi emeklilik için yaş dolmadan yapılan başvurular, indirimlere ve ertelenmiş emeklilik eklere yol açar; hesaplama tam olarak referans ayına göre yapılır. Yaş dolmadan alınan emekli veya kısmi emekli maaşları kesintilere yol açar. Ve ertelenmiş ek emeklilik maaşlarının hesabı tam olarak referans ayına göre yapılır. Düşük gelir durumunda, emekli maaşı önceden ödenirse, emekli maaşında ki azalma daha az olur.

Pansiyon Kasa: Çözülmeyen dosyalar

Pansiyon Kasa da 2024'ten itibaren AHV'deki değişikliklerden etkilenecektir. Kadınlar için emeklilik yaşı AHV'ya paralel olarak yükselecek ve emeklilik fonları tüm sigortalıların 63 ila 70 yaşları arasında emekli maaşlarının tamamını veya bir kısmını çekmelerine veya ertelemelerine izin verecek. Ancak 65 yaşından itibaren risk ve ölüm yardımları artık sigortalı değildir. Ve mesleki emeklilik fonu, emeklilik sermayesini artırmak için katkı payı ödemelerinin gerek olup olmadığını kendi yönetmeliklerinde belirleyebilir. Bu yasal bir zorunluluk değildir

Kısıtlamalar planlandı

Ancak bu düzenlemeler pansiyon kasadaki ciddi eksiklikleri hiçbir şekilde çözmemektedir. Düşük gelirli ve yarı zamanlı çalışanlar için emeklilik hizmetleri daha da kötüleşecek, pansiyon kasaya daha fazla ödeme yapmak zorunda kalınacaktır. Unia buna karşı referandum yoluyla mücadele edecektir. Unia ayrıca 13. emekli maaşı talebiyle birinci sütunun güçlendirilmesi için de kampanya yürütüyor. Bu girişim 2023 yılında oylamaya sunulacaktır. (jk)

Başyazı

Kapsayıcılığın ve katılımın gücü

Geçtiğimiz günlerde Unia aktivistleri seminerinde sendikal konuların yanı sıra kadın grevi ve Aktion Vierviertel demokrasi girişimini tartıştık. İlgili çekici ve farklı düşüncelerin olduğu tartışmalar, sendikamızdaki görüş çeşitliliğini gösterdi. Bu tartışmalar 22 katılımcının tamamının kapsayıcılığının ve eşit katılımının gücünün kanıtı oldu. Fikirlerin, anlayışların ve dünya görüşlerinin değiş tokuş edildiği ve farklı görüşlere büyük saygı gösterilerek sunulduğu bir laboratuvarı.

Demokratik bir söylemde önemli olan farklı bakış açılarına rağmen, herkes prensipte hemfikir: sendikal mücadele dayanışmaya dayalı ve eşitlik, katılım ve her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması, işçilerin dışlanmasına karşı verilen kolektif mücadelelerdir. Bir inşaat işçisi arkadaş, daha iyi bir TİS için verilen mücadelede kadınların dayanışmasını deneyimlediği ve kadınların grevinde yer alacağını açıkça ifade etti. Bu aynı zamanda kız kardeşlerimizin, annelerimizin, kızlarımızın, eşlerimizin haklarıyla da ilgili.

Genç bir meslektaşımız, aramızda dayanışmaya ve sendikamızda da işviçre pasaportu olmayan nüfusun dörtte biri için daha fazla katılım ve hak mücadelesine ihtiyaç olduğunu söyledi. Dayanışma mücadelesine hepimizin ihtiyacı var! Bu, oturma izinlerinin sürekli olarak kötüleşmesine, ayrımcılığa karşı bir mücadele, meslektaşlarımızın haklarını ve dolayısıyla tüm çalışanların haklarını güçlendirmek için ortak bir mücadeledir.

Dayanışmacı, sendikal bir mücadele ile hem işyerindeki haklarımızı, hemde göçmenler olarak haklarımızı koruyabilir, yeni haklar elde edebiliriz.

Hilmi Gashi

Kısa haberler

Fransızca konuşulan İsviçre'de inşaat sektöründe imza kampanyası

Talepler, Unia'nın şantiyelerde gerçekleştirdiği büyük ankette işçiler tarafından belirlendi. Bu iyileştirmeler sektörün geleceği açısından büyük önem taşıyor. Toplu İş Sözleşmesi yeniden müzakere ediliyor, daha iyi bir gelecek için 5 ana talep: 1. daha fazla ücret; 2. yemek ödeneğinde artış; 3. tam ücretli seyahat süresi; 4. herkes için ücretli molalar; 5. temiz şantiyeler. Bu link üzerinden imzanızla en önemli beş talebi destekleyebilirsiniz: www.unia.ch/de/kampagnen/gav-ausbau-gewerbe-westschweiz

İnşaat Sektöründe Kadın Araştırması

İnşaat sektöründe çalışan kadınlar harika bir iş çıkarıyor! Bununla birlikte, kadınlar inşaat sektöründe azınlıktır; inşaat işlerinin erkeklerin alanı olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak, iş planlaması, iş süreçleri, işin kendisi veya altyapısı erkeklerin ihtiyaçlarına göre düzenlenmektedir. Unia sendikası, günlük çalışma hayatınızda kendinizi nasıl hissettiğinizi ve sizin ve kadın meslektaşlarınızın bu meslekte kalabilmesi için hangi alanlarda iyileştirmelere ihtiyaç olduğunu öğrenmek istiyor. Geri bildirimlerinize dayanarak, 2023 Kadın Grevi'nin bir parçası olarak taleplerde bulunacağız. Bu talepler, Unia ile işverenler arasındaki toplu iş sözleşme görüşmeleri için bir temel oluşturacak. Ve bu tür iyileştirmelerden hem kadın meslektaşlarınız hemde erkek meslektaşlarınız faydalanacak. Lütfen anketi doldurmak için 10 dakikanızı ayırın. Tüm soruları yanıtlamak zorunda değilsiniz: <https://findmind.ch/c/kkai-PnDP>

Ücret görüşmeleri: Mondelez işçileri yüzde 6 zam talep ediyorlar

Mondelez grubuna ait Bern-Brünnen'deki Toblerone fabrikasında ücret görüşmeleri devam ediyor. İşçiler genel ücret artışının yüzde 6 olmasını talep ediyorlar. Talep, enflasyon ve sağlık sigortası primlerindeki artışın telafisinin yanı sıra reel ücretlerdeki artışı da içeriyor. Mondelez Toblerone fabrikasındaki işçiler bu yılki ücret görüşmelerinde yüzde 6 genel zam talep ediyorlar. Bu ücret artışı ile yüzde 2.8'lik enflasyon ve sağlık sigortası primlerindeki artışta telafi edilebilir. Buna ek olarak, yeterli zammın yapılmadığı yılların ardından nihayet genel bir reel ücret artışına ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışanlar şirketin rekor karından pay almayı hak ediyor.

Federal Göçmen Soruları Komisyonu (EKM)

EKM 2023 Yıllık Konferansı, 6 Nisan 2023 Perşembe günü Casino Bern'de yapılacak. «İsviçre Göç Toplumunda Sosyal Güvenlik» konusuna ele alınacak. Araştırma, uygulama ve politika alanlarından konuşmacılar, İsviçre göç toplumunda sosyal güvenlikle ilgili çeşitli konuları tartışacak ve olası çözümleri formüle edecekler. Başvurular 19 Mart 2023 tarihine kadar açıktır. Katılım yerinde veya online olarak mümkündür: app.zoon.ch/event/ekm-jahreskonferenz-2023/register?step=1.

Unia üyeleri COOP'ta

Coop çalışanlarının talebi «işimize daha fazla saygı gösterin»

«İşimize daha fazla saygı» sloganı altında, 100'den fazla Unia üyesi Basel'de Coop bölüm konferansı için bir araya geldi. Her zamankinden daha fazla çalışan konferansa katıldı. Coop'un İnsan Kaynakları Müdürü Luc Pillard ile taleplerini görüştüler ve açıkça belirttiler: Bir sonraki ücret görüşmelerinde maaşlar daha fazlası olmalı.

Emine Sariaslan

Ücret görüşmelerinin sonucundan duyulan memnuniyetsizlik, Coop'ta çalışan 100'den fazla Unia üyesini harekete geçirdi. Yoğun ve giderek esnekleşen çalışmalarıyla yarattıkları devasa karın adil dağıtılmadığını, paylarına düşeni

alamadıklarını belirttiler. Coop çalışanları enflasyon zammının tamamını bile alamadılar. Bu nedenle Coop-Unia sendikası üyeleri aşağıdaki taleplerini dile getirdiler:

- Enflasyon zammının tamamının ödenmesi
- Tüm ücretlerin sürdürülebilir şekilde artırılması
- İşlerine daha fazla saygı
- Daha az esneklik ve baskıya son verilmesi

Adil ücret için ortak mücadele

Coop çalışanları, sendikaları Unia ile birlikte güçlerini birleştirdiler: İnsan Kaynakları patronu Luc Pillard'a, Coop'taki Unia üyelerinin günlük çalışma hayatlarının nasıl olduğunu ve hangi alanda iyi-

Coop çalışanlarının talepleri: işlerinde daha fazla saygı ve daha fazla ücret

leştirmeyi istediklerini anlattılar. Özellikle 2023 Kadın Grevi'nin yılında, Unia delegeleri, özellikle kadınların yapısal ayrımcılığa maruz bırakılmasını artık kabul etmiyorlar. Çalıştıkları branşta ihtiyaçlarının daha iyi dikkate alınması ve emeklerine daha fazla saygı duyulması için büyük bir değişime gidilmesini istiyorlar. Ancak bu şekilde Coop ve tüm branş genç nesil için cazibesini koruyacaktır. Coop'un burada bir rol model işlevi var ve Unia delegeleri şirketin de bunu dikkate alacağını umut ediyor! Perakende satış sektöründeki düşük ücrette son vermenin tam zamanı! Birlikte mücadele ile başarabiliriz. Unia sendikası, Coop Toplu İş Sözleşme görüşmelerinde çalışanların haklarını temsil eden güçlü bir partner. Unia ve Coop'taki aktif üyeleri çalışma koşullarını iyileştirme mücadelesinde kararlılar.

Unia, iş ile ilgili tüm sorularda üyelerini destekler ve haklarını kullanmalarına yardımcı olur.

Enflasyon zammının tamamının ödenmesi, daha az esneklik ve baskıya son verilmesi

Temporer çalışanlar için TİS

Yeni branşlarda ve daha iyi asgari ücret

Sindacato Unia

Kadrolu çalışanlar için geçerli olan asgari ücretler artık temporer çalışan işçiler içinde geçerli olacak. Bu yeni uygulama on bir branşta da (bugüne kadar uygulanan branşlara ek olarak) yürürlüğe girecek. 2023 yılında, temporer işçilerin toplu iş sözleşmesinde (TİS) yer alan asgari ücretler artacak. Bu artış artık işçilerin temporer olarak işe alındığı tüm sektörler için geçerlidir. Bu genişletilmiş uygulama genel olarak bağlayıcıdır. Temporer işçiler TİS'i, asgari ücretler için kademeli bir sisteme geçti. Genel olarak bağlayıcı bir toplu iş sözleşmesinin geçerli olduğu bir sektörde işe alınan her çalışanın, bu sözleşmede öngörülen asgari ücreti alma hakkı vardır.

On bir TİS entegre edildi

Var olan TİS lere 1 Ocak 2023 itibarıyla on bir önemli anlaşma daha eklendi: Listede, yer alan bazı branşlar, Mekanik, Elektrik ve Metal Endüstrileri Toplu İş Sözleşmesi (TİS MEM), İsviçre'nin almanca bölgesindeki Saatçilik ve Mikroteknoloji şirketleri. Sağlık ve sosyal alanda ise dört toplu iş sözleşmesi yer almaktadır. Federal Konsey genişletilen bu TİS lerini genel olarak bağlayıcı ilan etti.

Artık istisna yok

İstisna olmadan, sektörlerde kadrolu çalışanlar için geçerli olan çalışma saatleri ve asgari ücretlere ilişkin hükümler, geçici işçiler içinde geçerli olacaktır. TİS'i olmayan bir şirkete kiralanan işçi, temporer çalışanlar TİS de belirlenen asgari ücreti alacaktır. Ocak 2023 ten itibaren var olan tüm istisnalar – bugüne kadar olduğu gibi, özellikle sanayide – kaldırılacaktır.

Gastronomide talepler: Daha iyi ücret, daha erken iş planlaması, çalışma koşullarının daha fazla denetlenmesi.

Acilen imza toplayın

**Parlamento Girişimi
«Yoksulluk Suç Değildir»**

Göçmenlerin bir kaza sonrasında, hastalık nedeniyle ya da acil bir durumda sosyal yardıma ihtiyaç duymaları halinde oturma hakları riske girmektedir. İsviçre Anayasa'sı acil durumlarda ülkedeki herkese destek verilmesini garanti etsede, bu durum İsviçre pasaportu olmayan kişiler için geçerli değildir- Yabancılar ve Entegrasyon Yasası (AIG) kapsamında bu uygulanmıyor. Bunu değiştirmek için Ulusal Parlamento Üyesi Samira Marti parlamentoya «Yoksulluk suç değildir» girişimini sundu. Parlamento bu girişimi kabul etti, ancak konuyla ilgili Kantonlar Parlamentosu Komisyon reddetti. Şimdi ne olacak?

Marília Mendes

Anna Portekizli ve yaklaşık 15 yıldır İsviçre'de yaşıyor. Çok çalışmış ama tedavisi olmayan hastalığı nedeniyle artık çalışmıyor. Ancak Malulen emeklilik kurumu (IV/AI) Ana'ya malulen emeklilik maaşı bağlamayı reddediyor. Geliri olmayan Ana'nın tek seçeneği sosyal yardıma başvurmak oluyor. Bunun sonucunda ise, oturma izni uzatılmayacak. Bundan sonra ne yapacağını bilmiyor: İşsiz ve parasız. Portekiz'de kendisine destek olacak, yardım edecek kimse olmadığı için Portekize nasıl geri dönebilir?

Hep çalışsın isteniyor

İsviçre'deki pek çok göçmen de Anna gibi düşünüyor. Onlara işçi olarak ihtiyaç var, ancak kendilerini acil bir durumda bulurlarsa, artık burada istenmiyorlar ve ülkeyi terk etmeleri için yasal düzenlemeler yapılıyor. Yabancılar ve Entegrasyon

Oturum güvencesi için mücadele devam ediyor

Yasası (AIG) nin 2019'da yürürlüğe girmesinden bu yana, sosyal yardım almak oturma izni kaybedilmesine yol açabilir. Bu, burada doğup büyümüş olanlar da dahil olmak üzere tüm göçmenler için geçerlidir. Parlamento'nun «Yoksulluk suç değildir» girişimi bu uygulamayı değiştirmek istiyor: On yıldan fazla bir süre İsviçre'de bulunan göçmenlerin, kendi hataları olmaksızın sosyal yardım almak zorunda kalmaları durumunda oturma izinleri iptal edilmemelidir.

Açık mektubu imzalayın ve paylaşın

Kantonlar Parlamento'su, yaz oturumunda, «Yoksulluk suç değildir» girişimini ele alacak. Bu nedenle sizin desteğinize ihtiyaç var: sosyal medya aracılığıyla imza toplayın. Açık mektubun aşağıdaki linkini parlamentolarla paylaşın. Dilekçe – Yoksulluk suç değildir!

Petition – Poverty is not a crime!
(poverty-is-not-a-crime.ch)

Güvencesizlik yerine katılım

SGB Göç Komisyonu tarafından hazırlanan bir dosya

«Güvencesizleştirme yerine katılım» dosyası 4 Kasım 2021'de, «İsviçre Sendikalar Federasyonu» Göçmenler Konferansında yapıldı. Konferansta göçmen kökenli 70'ten fazla sendikacı, İsviçre pasaportu olmayan işçiler için özel riskleri analiz etti ve onlar için de sosyal güvenlik ve siyasi katılımın nasıl sağlanacağına ilişkin sendika politika stratejilerini tartıştı.

Hilmi Gashi, Johannes Gruber, Regula Bühlmann

Dosyada, güvencesizlik ve katılımcılığın birbirini nasıl etkilediği ele alındı. İlk bölümde göçmenlerin geldikleri ülkelerdeki güvencesiz yaşam koşulları değerlendiriliyor. Toplanan veriler güvencesizliğin sınırların geçilmesiyle sona ermediğini göstermektedir. Birçok göçmen İsviçre'de güvencesiz bir şekilde yaşamaya devam etmektedir. Bu iki anlamda da geçerlidir. İşgücü piyasasında, uzun süredir yerleşik olan nüfusa kıyasla daha düşük ücretli sektörlerde çalışıyorlar veya geçici işlerde, çağrı üzerine çalışıyorlar. Bu durum göçmenlerin verimlilik ve beceriyle üstesinden gelebilecekleri geçici bir zorluk değildir. Dosya, Yabancılar ve Entegrasyon Yasası'nın (AIG) durumun daha da kötüleşmesine, geçici yoksulluğun göçmenler için varoluşsal bir tehdit haline gelmesine yol açtığını göstermektedir: Sosyal yardım almaları durumunda, oturma haklarını kaybetme ve İsviçre'den sınır dışı edilme riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Demokrasi ve topluma katılım

Dosyanın ikinci bölümünde göçmenlerin demokrasi ve topluma katılım konusunda perspektifler geliştirildi. Tüm çalışanları temsil eden bir organ olarak sendikalar, göçmenlerin hakları içinde mücadele ediyorlar. Sendika üyeliği belirli bir ülkenin vatandaşlığına bağlı değildir. Meslektaşlar olarak farklı kökenlere sahip olabiliriz, ancak ortak çıkarlarımız ve mücadelelerimiz vardır. Ücret ve sosyal damping, (henüz) doğrudan etkilenmeyen çalışanların ücretlerini ve çalışma koşullarını da zorlamaktadır. Bu nedenle dosyada, toplumsal ilerlemenin ancak birlikte sağlanabileceği vurgulanmaktadır. Buna İsviçre'deki tüm insanların siyasi

katılımı da dahildir. Nüfusun büyük bir bölümünün refahtan ve ortak karar alma mekanizmalarından sürekli olarak dışlandığı bir demokrasi nasıl bir demokrasi olabilir? Dosya «Yoksulluk suç değildir!» ve «Aktion Viertel» gibi siyasi girişimlerin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca 2022 SGB Kongresi'nde ve sonrasında yapılacak tartışmalara ve girişimlere de katkıda bulunuyor. Bir sendikal hareket olarak, bu hedefe ulaşana kadar bu ülkedeki tüm insanların sosyal güvenliği ve siyasi katılımı için mücadele ediyoruz.

«Güvencesizleştirme yerine katılım» SGB Göç Komisyonu tarafından hazırlanan bir dosya

Röportaj

Acilen değişmelidir**Aile içi şiddet: Mağdur hakları, ikamet hakkından daha öncedir!**

Şuan yürürlükte olan ikamet yasası kapsamında, aile içi şiddet mağdurlarının, şiddeti uygulayanlara bağımlı olmaları, mağdurların büyük ölçüde izole bir yaşam ve tekrar, tekrar şiddete maruz kalmaları ve bu ilişkide sürdürmek zorunda kalmaları anlamına gelmektedir. Bu durum acilen değişmelidir.

Ulusal İstişare (düşünce belirtme) kapsamında «Aile içi şiddet vakalarında Yabancılar ve Entegrasyon Yasası'nın 50. ci Maddesine göre önemli kişisel nedenlere göre uygulama garantisi» tartışılıyor. Bu durum İsviçre Sendikalar Federasyonu (SGB) da dahil olmak üzere dayanışma ağlarını güçlü bir şekilde harekete geçirdi. Unia Genel Merkezi Eşit Haklar Sekreteri Aude Spang, SGB'nin feminist komisyonunun eş başkanlarından biridir.

Aude, aile içi şiddet yasası hangi durumlarda tüm mağdurları korumuyor?

İsviçre, İstanbul Sözleşmesi olarak adlandırılan kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadelede ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni onayladı. Ancak bu sözleşmeye çekince koydu. Oturma izni eşinin iznine bağlı olan mağdurlar, evlilik içindeki şiddet nedeniyle ayrılırlarsa, oturma izinlerini kaybetme riskiyle karşı karşıya kalıyorlar. Bu durum, «üçüncü ülke» olarak adlandırılan ülkelere gelen, yani AB/EFTA pasaportu olmayan kişiler için geçerlidir. Bu kişilerin büyük çoğunluğunun, İsviçreli olup olmadıklarına bakılmaksızın, eşleri tarafından istismara uğrayan kadınlar olması şaşırtıcı değildir.

Oturma iznini kaybetme riskinin somut sonuçları nelerdir?

Şuan var olan yasalar ve uygulamaları, mağdurları korumaktan ziyade şiddet içeren çift ilişkilerinin sürdürülmesini desteklemektedir. İstismara uğranıldığında yardım istemek, her durumda acı verici ve atılması son derece zor bir adımdır. Bu adım atıldığında, sınır dışı edilmekle de tehdit edildiğini öğrenen kadın, sadece bir kişinin şiddetinin kurbanı değil, aynı zamanda İsviçre Yasa'sının şiddetinin de kurbanı oluyor. Bu kabul edilemez, bu konuda gözlerimizi kapatmayı reddediyoruz. Artık, «Aile reisine» bağımlılık sözü, yasal eşitsizlikleri meşrulaştırmak için kullanılmaması gereken modası geçmiş, skandal bir sözdür.

SGB, çeşitli feminist örgütler, mağdurlara destek ve danışmanlık veren dernekler ve dayanışma ağlarına 15 Mart'a kadar Federal İstişareye katılmaları için süre tanıdı. Sizler ne talep ediyorsunuz?

Temel olarak, aile içi şiddet vakalarında İsviçre'de ikamet izni verme ve ikamet süresini uzatma hakkının, kişinin ikamet izninden bağımsız olarak tüm kişiler için genişletilmesi çağrısında bulunuyoruz. Bunun yanı sıra, danışmanlık hizmetlerinin artırılması ve mağdurlara yardımdaki tutarsızlıkların giderilmesini talep ediyoruz. Bunun yanı sıra, ihbar ve şikâyetlerin sunulmasına ilişkin gerekliliklerin azaltılması, Mağdurlara Yardım Yasasındaki tutarsızlıkların giderilmesi ve şiddette asgari-yoğunluk seviyesi tanımının kaldırılmasını talep ediyoruz. Çünkü bu tanım, sanki belirli bir seviyedeki şiddet kabul edilebilir anlamına geliyor! Ayrıca, birlikte yaşayan çiftlerin düzenlenmesinde, cinsiyet kimlikleri veya cinsel yönelimleri ne olursa olsun, birlikte yaşayan tüm kişilerin açık bir şekilde dahil edilmesi çağrısında bulunuyoruz. Buna, 2019'dan itibaren geçerli olan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün İşyerinde Şiddet ve Tacizin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin 190 sayılı Sözleşmesinin uygulanmasında dahildir.

Sesimizin, taleplerimizin duyulacağına inanıyoruz!

Marie Saulnier Bloch

Sorular & cevaplar

WC: İşyerinde mumi tuvaleti kullanmak zorunda mıyım?

ÇOK AÇIK: İş yerinde ücretsiz bir tuvalet olmalıdır. Patron bunu organize etmek zorundadır. (Fotoğraf: ZVG)

Haftada dört kez, dört saatlik çömlekçilik kursu veriyorum. Kil objelerin pişirilmesini de içeren hazırlık ve takip süresi de dahil olmak üzere, her seferinde yaklaşık 6 saat çalışıyorum. Kurs verdiğim binanın sıhhi tesisatının yenilenmesi gerekiyor. Bu yaklaşık iki hafta sürecek. Şimdi bize, bu süre zarfında bir kurs yöneticilerine tuvalet sağlanamayacağı bildirildi. Yakındaki tren istasyonunda bulunan umumi tuvaleti kullanmamız gerekiyor. Ancak oraya gitmek her seferinde yaklaşık 5 dakikamızı alıyor ve tuvalet de ücretsiz değil. Kadınlar orada 2 frank ödüyor. İşverenimizin bunu yapması yasal mı?

Regula Dick: Hayır, işverenin size ücretsiz olarak kullanabileceğiniz bir tuvalet sağlamakla yükümlüdür. Bu konuda işverenin yükümlülüğü İş Kanunu'na eklenen bir yönetmelikte açıkça belirtilmiştir (Madde 32 ArGV 3). Bu nedenle, işverenin makul bir süre içinde ulaşabileceğiniz ücretsiz bir tuvalete erişebilmenizi sağlamalıdır. Örneğin, seyir bir tuvalet sağlayarak veya duruma göre çevredeki bir binadaki tuvaletleri kullanmanıza izin vererek.

(Work, 17.2.23)

Hamilelik: Patronum bu nedenle beni işten çıkarabilir mi?

Beş aydır bir perakende mağazasında satış elemanı olarak yüzde 40'lık bir işte çalışıyorum. Geçenlerde doktorum iki aylık hamile olduğumu söyledi. İkinci çocuğumu doğuracağım ve çok mutluyum! Ancak patronum bu haberden pek memnun olmadı. Bana hâlâ deneme süresinde olduğumu ve işten çıkarılacağımı söyledi. Hamilelik nedeniyle benim tekrar işe gelememi kabul etmek istemiyordu. Ve sadece yüzde 40 çalıştığım için deneme sürem normalden daha uzun, yani 3 ay yerine 7,5 ay. Bu doğru mu?

Regula Dick: Hayır, yarı zamanlı istihdam durumunda deneme süresinin süresi uzatılmaz. Deneme süresi sözleşmede üç ay olarak kararlaştırıldığından, deneme süresi üç ay sonra sona ermiştir. Deneme süresi dışında, hamilelik süresinin tamamı boyunca ve çocuğun doğumundan 16 hafta sonrasına kadar işten çıkarılmazsınız.

Deneme süreniz devam ediyor olsaydı, hamileliğiniz nedeniyle işten çıkarılmanız geçerli olurdu, ancak kötü niyetli iş çıkışı olurdu. Eşit Muamele Yasası (Gleichstellungsgesetz) bir kişiye karşı cinsiyeti nedeniyle ayrımcılık yapılmasını yasaklamaktadır. Hamilelik nedeniyle işten çıkarılmanız durumunda bu yasaya karşı gelmiş olur ve patronunuz yasayı çiğnemiş olur ve yasaya göre tazminat alma hakkınız olur.

(Work, 17.2.23)

İşsizlik: Unutulan form – hala günlük işsizlik ödeneği alabilir miyim?

Ne yazık ki, Eylül 2022 için «Sigortalı kişi ile ilgili detaylar» (AVP formu) nu Ocak 2023'e kadar işsizlik sigortası fonuna teslim etmedim. Şimdi söz konusu ay için bana ödeme yapılmak istenmiyor. Bunu yapabilirler mi?

Nicole Debrunner: Evet. İşsizlik sigortası fonu aylık işsizlik ödeneğini en erken AVP formunu aldığında ödeyebilir. Sizin işsizlik ödeneğini almaya hakkınız olup olmadığını belirlemek için bu forma ihtiyaç vardır. Eğer ilgili olan ayın sonundan itibaren 3 ay içinde hakkınız talep edilmezse, söz konusu ay için işsizlik ödeneği hakkı sona erer. Eylül ayı işsizlik ödeneğini alabilmeniz için, formu en geç aralık ayı sonuna kadar göndermiş olmanız gerektirir. Belirtilen süre hak düşürme süresidir. Bu, bir talebin zamanında ileri sürülmemesi halinde tamamen ortadan kalkacağı anlamına gelir. Önemli bilgi: İşsizlik ödeneğini talep etmek bir zorunluluk değil, sadece bir hak. Bu, temel işsizlik ödeneği alma hakkına ilişkin bir konuda değildir. İşsizlik ödeneği alma hakkı, sunulan belgeler temelinde her ay için yeniden incelenir ve onaylanır.

(Work, 3.3.23)

Unia'dan depremde destek

Sendikamızdan depremde zarar görenlere destek

Emine Sariaslan

Unia Sendikası merkezi olarak depremin açtığı yaraları sarmak için 10 bin Frank destek sundu. Ayrıca Unia Kantonlar düzeyinde de maddi destekler sundu ve Work gazetesinde üyelerine bağış yapma çağrısında bulundu. Uluslararası dayanışmanın da çok önemli olduğu bir dönemde sendikamız Unia'da yardım elini uzattı.

Unia'nın bağışlarını Solidar Suisse vakfı aracılığı ile yardıma ihtiyaç duyanlara ulaştırıldı. Avrupa ağı SOLIDAR aracılığıyla, Solidar Suisse en büyük ihtiyacı hafifletecek ilk projeyi oluşturmak üzere derhal yerel ortak kuruluşlarla temasa geçti. Yardımlarda uzak bölgelerdeki marjinal gruplara ve etnik azınlıklara sahip topluluklara odaklanıldı. Türkiye'de Romanlar gibi azınlıkları destekleyen bir kuruluşla çalışılıyor. İkinci ortak kuruluş Türkiye'de ve Suriye'nin kuzeyinde (Afrin gibi bölgeler de dahil olmak üzere) faaliyet gösteriyor ve ilk acil yardımları sağlıyor.

Uluslararası dayanışma çok önemli. Sendikamız Unia'da yardım elini uzattı

solidar.ch/de/erdbeben-tuerkel-syrien

Depremde işçilere baskı

Depremi fırsata çevirmek isteyen patron

Kahramanmaraş merkezli 2 yıkıcı büyük depremin ardından, ailelerini ve yaşam alanlarını kaybeden işçiler şimdi de depremi fırsata dönüştürmek isteyen patronların saldırılarıyla karşı karşıya. Yüzlerce işçi tazminatsız işten atılırken, bir o kadarı da işten atılma tehlikesiyle karşı karşıya. Adana'nın Yüreğir ilçesi Seyhan Mahallesi'nde 290 işçinin çalıştığı Mar&Bit Konfeksiyon'da patronun fabrikayı kapatarak alacaklarını gasp etme girişimine işçiler BİRTEK-SEN ile birlikte fabrika önünde yaptıkları açıklamada haklarını alana kadar mücadele edeceklerini söylediler.

Kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin, fazla mesai gibi alacakları bulunan işçiler Birleşik Tekstil Dokuma Ve Deri İşçileri Sendikası (BİRTEK-SEN) ile birlikte fabrika önünde bir araya gelerek basın açıklaması gerçekleştirdi. Burada konuşan BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen, iktidarın depremde yaptığı düzenlemelerle patronlara işçileri tazminatsız işten atma şansı tanıdığını belirterek «Deprem bölgesinde tüm işçilerin ve işsizlerin kısa çalışma ödeneği ve işsizlik ödeneğinden koşulsuz yararlanmaları sağlanmalıdır» dedi. Fabrika önünde konuşan işçiler Mar&Bit'e ortak olan Salih Tekstil patronunun 2019 yılında da üretimde daralmayı gerekçe gösterip işçileri geri dönecekleri umudu vererek oyalayıp haklarını gasp ettiğini anlattılar. Şimdi de Mar&Bit patronu işçileri «İflas veririm, hakkınızı alamazsınız» diye tehdit ederek hak ettiklerinin altında ödemelere razı olmaya çalışıyor. 8 yıllık bir işçi şunları söyledi: «Bize depremden sonra '2 hafta evde kalın' dediler. Kaldığımız süre boyunca maaşlarımız ödenmedi. Sonra atölyenin kapanacağı söylendi. Ben 8 yıllık çalışmam bana teklif ettiği para 8 bin lira. Ben buraya yıllarımı verdim. Bu parayı kabul etmiyorum. Bize depremi de unutturdular. Haklarımızı onlara bırakmayacağım» dedi.

«Bu kez yanlarına kar kalmayacak» BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen, Mar&Bit patronunun depremi fırsata çevirerek 300'e yakın işçinin yıllarca çalışarak hak ettikleri tazminata çökmek istediğini ifade etti. Patronlardan birinin kardeşinin bunu daha önce yaptığı bilgisini aldıklarını dile getiren Türkmen, «Daha önce bundan zarar görmedikleri için, işçilerin hakkının gasp etmek bu ülkede hiç-

Mar&Bit Konfeksiyon patronu ücret ödemedi. İşçiler BİRTEK-SEN ile birlikte mücadele ediyorlar

bir şekilde yaptırımla karşılaşmadığı için, hükümet patronlara suç işleme özgürlüğü tanıdığı için hükümet bunun da yanlarına kar kalacağını düşünüyorlar. Bu kez yanlarına kar kalmayacak. işçilerin tazminatlarını gasp etmelerine izin vermeyeceğiz» diye konuştu.

«İktidara göre işçiler değil patronlar mağdur»

Deprem olur olmaz deprem bölgesinde en az 6 ay boyunca işten atılmaları yasaklanmasını, işe gidemeyen tüm işçilerin ücretsiz izinli sayılmasını istediklerini ifade etti. Buna karşılık hükümetin, iyi niyet ve ahlak kurallarına aykırı davranışla işçileri tazminatsız işten atmayı düzenleyen maddeyi pandemide olduğu gibi işte atma yasağı düzenlemesinde kapsam dışı bırakarak patronlara 'İşten atmayı yasaklıyoruz ama tazminatsız atabilirsiniz' deyip, evi yıkılmış, göç etmiş işçilerin kısa çalışmadan

faydalandırılmasının patronun başvurusuna ve fabrikanın yıkılmasına bağlı olduğunu ifade etti.

Yüzbinlere insanın yakınını, evini, geçmişini kaybettiği ve 40 gün geçmişken hala çadır, barınma ve en temel ihtiyaçlara ulaşamayan on binlerce insan varken hükümetin bu kararname ile asıl mağdur olarak patronları gördüğünü ifade eden Türkmen, «Biz bir kere daha hatırlatmak istiyoruz. İşten atılmaları deprem bölgesinde koşulsuz ve şartsız yasaklanmalıdır. Bu yasağı çiğneyen patronlara caydırıcı cezalar verilmelidir. Bir aylık ücret gibi idari cezalarla işçi kıyımının önüne geçemezsiniz. Deprem bölgesinde tüm işçilerin ve işsizlerin kısa çalışma ödeneği ve işsizlik ödeneğinden koşulsuz yararlanmaları sağlanmalıdır» dedi.

Evrensel gazetesinden uyarlayan Haydar Sancar